

ΑΘΗΝΑΪΚΗ ΖΩΗ

Η ΓΛΩΣΣΑ*

(Εγκύκλιος προς όλους τους συντάκτας της «'Ακροπόλεως» περί του πώς εις τὸ μέλλον θὰ γράφουν τὰ ἄρθρα, συνεντεύξεις, πρακτικὰ, εἰδήσεις πού θὰ δημοσιεύωνται στὸ φύλλο).

Κύριοι συνάδελφοι,

Κάθε ἡμέρα πού διαβάζω τὴν «'Ακρόπολιν» βλέπω μερικὰ πράγματα γιὰ τὰ ὁποῖα δυσαρεστοῦμαι πολὺ μαζὴ σας. Γιὰτὶ ἐνῶ ξέρω πὼς εἶσθε ἄνθρωποι μὲ μυαλό, ἐνῶ ξέρω πὼς τὸ μυαλό αὐτὸ εἶχε ἀρκετὰ γράμματα, βλέπω νὰ γράφετε μιὰ γλῶσσα ἀσυνάρτητη, ξειγγλωτη, ἀχτένιστη, σὰν τσαπατσούληδες, σὰν καταδίκιοι πού κάνουνε μιὰ δουλειὰ μὲ τὸ σταυρὸ καὶ μὲ δίχως ὄρεξι. Γιὰτὶ ἂν εἶχατε ὄρεξι θὰ ἐγράφατε πολὺ ὁμορφα. Αὐτὸ τὸ καταλαβαίνω ὅταν σας ἀκούω νὰ φλυαρῆτε κωλυσιεργοῦντες γύρω ἀπὸ τὸ τραπέζι μου. Τότε φλυαρεῖτε μὲ μεγάλη ὄρεξι καὶ μιλάτε κἄτι Ἑλληνικά πού ἂν τὰ γράφατε μὲ τὴ γλῶσσα καὶ ὄχι μὲ τὴν πέννα. θὰ ἐβγαζαμε κἄτι φύλλα ἀριττουργήματα. Ἄλλὰ δὲν ξέρω πὼς σας καθυλλικεῖ ὁ διάβολος καὶ μόλις βουβαθῆτε καὶ πιάσετε τὴν πέννα ξεχνάτε τὴν γλῶσσα πού μιλούσατε πρὸ πέντε λεπτῶν. Καὶ γράφετε κἄτι ἀλαμπουρνέζικα πού φέρνουνε τὸν ἄνθρωπο σὲ ἀπελπισία.

Ἀρχίζετε καλὰ στὴν ἀρχή.

Μὰ ἐκεῖ πού πάτε καλὰ ξεφουρνίζετε ἔξαφνα μιὰ δοτικὴ, πού μέσα στὸ χειρόγραφο κρέμεται σὰν τίς κολῶνες στοὺς τοίχους τοῦ Ἀρτακείου. Παρακάτου καρφώνετε ὡς ἓνα παλοῦκι μιὰ συλλαβικὴ αὐξησι! Δηλαδή, εἰς τὴν ἐποχὴ πού ζοῦμε, κἄτι πού μοιάζει σὰν νὰ ζωγραφίζετε ἓναν ἄνθρωπο μὲ σακάκι καὶ πανταλόνι, καὶ νὰ τοῦ φορεῖτε καπιλλο ἰσπανικὸ μὲ φτερό. Τί χρειάζεται ἓνα τέτοιο λουφίο, βρε παιδιὰ, στὴ λέξι; Τί χρειάζεται μιὰ χρονικὴ

* Σημ. τοῦ «Νουμά». Τὸ ἄρθρο αὐτὸ τοῦ Σταθόπουλου δημοσιεύθηκε στὴν «'Ακρόπολη» (7 τοῦ Ἄλωνάρη, σελ. 2, στηλ. 2—3). Ἄμα τὸ διαβάσει κι ὁ δικός μας Χαράλαμπος Ἀντρεαδης, πού βρίσκεται τώρα στὴ Ρουσία, θάποφασίσῃ νὰ μὴ γράφῃ στὴν ὑπερκαθαρεύουσα ὅσα ἄρθρα του στέλνει στὴν «'Ακρόπολη».

αὐξησι σὲ ἄλλη λέξι, πού μοιάζει σὰν ἀστειοτάτη ὑπόκλισι ἐμπρὸς στὴν μεγαλειότητα τοῦ δασκαλισμοῦ; Πότε ἀκούσατε νὰ μιλήσῃ κανεὶς μιὰ τέτοια φτειασιδωμένη γλῶσσα, χωρὶς νὰ ἀρχίσουν ὅλοι τριγύρω νὰ τὸν κοροϊδεύουν; Πότε ὁ πατέρας σας σὰς ἔστειλε στὸ διάβολο μὲ τὸ ἀπέλθε; Ὑποθέσατε πὼς πάτε σπῆτι σας καὶ σας ρωτάει ὁ πατέρας σας: «Τί νέα, βρε παιδί, ἀπὸ τὴ Βουλῆ;» Τί θὰ τοῦ εἶπητε; Μήπως θὰ ἀρχίσετε:

— Ἐνῶ ἠγόρευεν ἀπὸ τοῦ βήματος ὁ κ. Κολοκυθόπουλος, ὁ κ. Παπαρούνας ἐγερθεὶς ἰνέωξε τοὺς δακτύλους τῆς δεξιᾶς χειρὸς καὶ ἔτεινε ταύτην πρὸς τὸν ῥήτορα, τοῦ προέδρου οὕτω ἐξαναγκασθέντος νὰ ἀνακλήσῃ τὸν κ. Παπαρούναν εἰς τὴν τάξιν καὶ νὰ ἐπιβάλλῃ αὐτῷ ὅπως ἱκανοποιήσῃ... καὶ τὰ λοιπὰ καὶ... ὁ κ. Παπαρούνας ἠτήσατο συγγνώμην...

Ἄκουσ ἠτήσατο! Θὰ σας δείρῃ ὁ πατέρας σας. Τὸ ξέριτε καλὰ αὐτό. Δὲν τὸ λέτε στὸ σπῆτι ἔτσι, ὅπως δὲν τὸ λέτε καὶ στὸ καφενεῖο, ὅπως δὲν τὸ λέτε καὶ στὸ δρόμο. Λέτε ἄπλωσ ὅταν σας ρωτοῦν: Ἐνῶ μιλοῦσε ὁ Κολοκυθόπουλος τὸν μούντζωσε ὁ Παπαρούνας. Γιὰτὶ νὰ μὴ τὸ γράφετε κι' ὄλας; Τί εἶναι ἡ ἐφημερίδα; Σὰν ἓνας ἄνθρωπος. Πού βγαίνει κάθε πρωὶ καὶ μιλάει στὸν κόσμον ὅπως θὰ μιλάγε ἄνθρωπος. Πάρτε τὸν ἀναγνώστη καὶ τὴν ἐφημερίδα ὡς δύο φίλους πού καθοῦνται καὶ πίνουν μαζὴ τὸν καφέ τους καὶ κουβεντιάζουν. Ὁ ἀναγνώστης ἀκούει τί ἔγινε χθὲς πού ἔλειπε, ἔ; πούμε, ἀπὸ τὴν Ἀθήνα. Ἡ ἐφημερίδα τοῦ διηγεῖται καὶ λέει καὶ τὴν ιδέα της, ὅπως κάθε ἄνθρωπος πού ἐνῶ διηγεῖται λέει κι' ὄλας ἂν ἦταν σωστὸ αὐτὸ πού ἔγινε. Τόσο εἶναι ἀληθινὸ αὐτὸ πού φαίνεται σ' ὅποιον δῆτε νὰ διαβάσῃ ἐφημερίδα. Θὰ τὸν δῆτε νὰ ζαρώνῃ τὰ φρύδια του, νὰ θυμῶνῃ, νὰ γελάσῃ, νὰ κἀνῃ ἓνα σωρὸ κουνήματα. Ξέριτε τί σημαίνουν ὄλα αὐτὰ; Διαβάσει ἄρθρον κκι σὲ κάθε γραμμὴ λέει κι' αὐτὸς ἀπὸ μέσα του τὴν γνώμη του.

Αὐτὴ λοιπὸν εἶναι ἡ γλῶσσα ἡ ζωντανή, ἡ ἀληθινή, πού πρέπει νὰ γράφουμε. Ἡ μακαρουνέζικη δὲ μιλιέται. Ὅπως δὲ μιλιέται καὶ ἡ δημοτικὴ, ἡ πολὺ δημοτικὴ, πού τὴ λένε — ἄς τὴν πούμε καὶ ἐμεῖς — μαλλιάρη (*). Οὔτε ἡ μία, οὔτε ἡ ἄλλη. Ὁ ἀκολουθήσατε λοιπὸν τὰς μεταξὺ τῶν δύο. Ἄπὸ σήμερα ἀπαγορεύεται αὐστηρῶς ἡ χρῆσις ἐκείνων πού εἶπα ἀνωτέρω.

* Σημ. τοῦ «Νουμά». Αὐτὸ μὴν τὸ προτίχετε τὸ γράφει ὁ Σταθ. ἔτσι γιὰ τὸ φόβο τῶν Ἰουδαίων, μήπως καὶ τὸν πούνε...δημοτικιστὴ!

Κάθε συντάκτης πού θὰ παραβῆ αὐτὴν τὴν Ἐγκύκλιον θὰ τιμωρῆται αὐστηρῶς. Πρόστιμο δύο δραχμῶν θὰ ἔχετε γιὰ κάθε δοτικὴ, μετοχὴ, ἀπαρέμφατο, παρακείμενο κλπ. Ἐν ὑποτροπῇ. — (Σημείωσις: Τίθεται πρόστιμο δύο δραχμῶν εἰς τὸν Τιμ. Σταθ. διὰ τὸ «ὑποτροπή») θὰ τιμωρεῖσθε μὲ πρόστιμο δέκα δραχμῶν. Καὶ ἂν τὸ ξανακάνετε θὰ παύσητε ὡς ἀγράμματοι καὶ ἀκατάλληλοι γιὰ τὴν σύνταξι τῆς «'Ακροπόλεως».

ΤΙΜ. ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΣ

Σ' ΕΝΑ ΑΣΤΕΡΙ

Στὴν κ. Εἰρήνην Α. Δεντρινού

Ἐκεῖ πού ἡ νύχτα εἶχεν ἀρχίσῃ
Στὸν καθάριο οὐρανὸ
Καὶ χαμήλωνε νὰ δύσῃ
Κάθε ἀστέρι του τρανοῦ,

Φῶς ἐφάνηκε στὰ μέρη
Πού γλυκοχαράζει ἀγγή,
Κ' εἶταν τὸ δικό σου ἀστέρι
Πού σημαδεβε νὰ βγῆ.

Ἐσημάδεβε, κι' ἀγάμι
Μὲ λαμπρὴ ἀκτινοβολή
Ὅλοφώτιστο προβάλλει
Στὴ χροσὴ του ἀνατολή.

Μεσουράνισε καὶ εἶχνε
Τώρα λάμψη μακρονά
Καὶ τὸν ἴσιο δρόμο δείχνει
Στῆς νυχτὸς τῆ σκοιτωιά.

Εἶνε ὁμοιο στὴ φύση
Σὰν ἐκεῖνο τοῦ βορραῖα
Πού ποτὲ δὲν πάει στὴ δύση,
Ἐχει αἰῶνια θωριά.

Μ' ἂν ἐκεῖνο τὸ σκεπάσει
Σύγγεφο διαβατικὸ
Τὸ δικό σου δὲν τὸ ἰστιάσει,
Ἐχει φῶς πνευματικὸ.

ΣΠΥΡΟΣ Ι. ΠΕΡΟΥΛΗΣ

θὰ πη δῶ πολὺ πολὺ,
θὰ γε λῶ μὲ χαρὰ,
νὰ ζω ἡ καλὴ.
τί χαρὰ, τί χαρὰ!

Λέξεις τονισμένες στὴν παραλήγουσα.

γάλα, γάτα, μάτι, μέλι,
κῶμα, νῆμα, σῶμα, χῶμα,
λέω, πίνω, δίνω, θέλω,
χύνω, χάνω, νάζι, χάζι.
φωνάζω, τινάζω, ποτίζω.
μεγάλη λεκάνη γεμάτη γάλα.
θέλω γάλα μὲ καφέ.
θέλω ψωμὶ μὲ πολὺ μέλι.
φάγε λίγο μέλι.
ἔχω λίγο ψωμὶ.
νὰ ἡ μεγάλη γάτα.
τὸ καλὸ ἀγῶρι μελετᾷ.
ἔχω ἔνα βελόνι ψιλὸ.
θὰ ράψω τὸ φόρεμα.

Λέξεις προπαροξύτονες.

μάθημα, μαθήματα, νήματα,
φόρεμα, φορέματα, χώματα,
ἄλογο, ἄλογα, ἄχερα,
χάθηκε, χύθηκε, χύθηκε,
ψήθηκε, λύθηκε, δέθηκε,
χάνετε, κἀνετε, πίνετε.

τὸ φόρεμα χάθηκε — τὸ ἄλογο λύθηκε — τὸ βόδι δέθηκε — τὸ ψωμὶ ψήθηκε — τὸ νερὸ χύθηκε.

μάθετε τὸ μάθημα — μὴν κἀνετε ἄταξιες — μὴ φωνάζετε πολὺ — μὴ χύνετε χώματα — μὴν πίνετε πολὺ νερὸ — τὰ παθήματα μαθήματα.

Ἠνέματα.

ἄλογο, ἔξοι, ἀγῶρι, ὦρα,
ἀλάτι, ἀμάξι, ἔκατῶ,
ἄξιος, ἀγιος, ἀγαπῶ.

ἡ μέρα ἔφεξε.
ἡ μητέρα σηκώθηκε,
θὰ πᾶμε περὶ πατο.
ἔγὼ θέλω λίγο γάλα,
ἡ μητέρα ἔβαλε πολὺ γάλα.
τὸ ἀεράκι φυσᾷ σιγά σιγά.
ὁ Θεὸς βλάτῃ ἔκαμε καλὰ.
σ' ἀγαπῶ Θεέ, σέ τιμῶ.
ἀγιος, ἀγιος, ἀγιος, ὁ Θεός.
θέλω νὰ γίνω καλὸ ἀγῶρι, νὰ μ' ἀγαπᾷ ὁ Θεός.
ἡ μητέρα μ' ἀγαπᾷ.

ΤΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ

α	Α	α	Α	ν	Ν	ν	Ν
β	Β	β	Β	ξ	Ξ	ξ	Ξ
γ	Γ	γ	Γ	ο	Ο	ο	Ο
δ	Δ	δ	Δ	π	Π	π	Π
ε	Ε	ε	Ε	ρ	Ρ	ρ	Ρ
ζ	Ζ	ζ	Ζ	ς	Σ	ς	Σ
η	Η	η	Η	τ	Τ	τ	Τ